

מסורת הש"ס

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

פג.

עין משפט
נר מצוה

כל הענין כולו. כל פרשה זו. וכל חטאת אשר יוצא מדמה (ויקרא ו') דמוקין לה רבנן במסכת זבחים (דף פג.) בחטאת החילונה שהכניס דמה לפנים וזהו פסול שלה וקאמר רחמנא ששרף פליג ריה"ג ומוקי בחטאת הפנימית כגון פר העלם דבר של ציבור אשר יוצא מדמה כמנחה אל אהל מועד לא תאכל כלש תשרף וצבשרה (ל) לא אילתרין קרא דהא כתיב צבשרה (ויקרא ד') ושרף אותו על עזים וגו' אלף שאס נפסלה ציולא וצטומאה צא הכתוב ללמך שמשרפה צבית הצירה ולא חוץ לג' מחנות כמנחות' וליתן לא תעשה על אכילתה: אמרו לו חטאת החילונה שהכניס דמה לפנים מנין לך. שהיא פסולה: אמר להן. מדאמר ליה משה לאהרן הן לא הוצא הא הוצא בת שריפה היא ושפיר עבד דשרפיה לאלתר. ומדליף ריה"ג קדשי דורות מחטאת דאהרן אלמא ס"ל נמי דלס הוצא דמה לדורות צביל שריפה לאלתר כי חטאת דאהרן וף על גז לפסול הדס הוא דהוי כפסולו מחמת דבר אחר וקס"ד דהיה נמי ס"ל כפסול צעלים דלא צבי עיבור זורה אל רבנן דלא גמריי מיינה סברי דורות משעה לא יליפין וצביליה הוא דקאמר להו משה דלס הציאו דמה לפנים צביל שריפה אל לדורות צבי קרא אחרינא וגזי עיבור זורה נמי לא יליפין מיינה: ור' יוחנן. דלא חשיב ליה לריה"ג צביליהו אמר לך נהי דשמעת ליה כפסול דס דלא צבי עיבור זורה כפסול צעלים מי שמעת ליה דקא חכרי צבין יוחנן בן זבוקה: דס דכשר הוא מילתא היא. והיה ליה פסולו בגופו כאלו נטמא צב עזמו: בתנ"י העצמות. שאל יכול לשוין מפי שנקשרה צו שצירת העלם ונותר כהן מוח והרי הוא נותר וטעון שריפה: וכן גידין. ובגמרא [ע"ב] פרין ניכלניהו: והנותר. צב פסח שנתעללו צביליהו ונימותר: צבשה עשה. שהוא חולו של מועד ואע"פ שנספל צבוקר ראשון אין ראשי לשורפו צ"ט דמפרש בגמרא: גב' שמישו נוסר. שנותר בהן מוח חוץ למונו ושימשוהו העצמות הללו: מעמאין אס הידים. כנותר עצמו שגזרו חכמים שיטמא את הידים צ' צבאל (דף ק): ולקמן נפירין (דף פה.) מיינה לה צבמ': צבים. (כ) כנו דמנתרגמי' צביסיה (שמות ל) מקום מושבו: הני עצמות הידי דמי. דקאמר עיקרן ותחלתן שריפה: נשדיניהו. שילכס דלא הנריך הכתוב שריפה אלף צבאוי לאכילה ונימותר כדכתיב (שס יב) לא תומירו ממנו עד צקר ואס תומירו תשרפו: דאס צבו מוח. ומתחלתן לשריפה עומדים שאסור לשוין וע"כ נעשין נותר הילכך חשיב להו צבאפי נפשייהו ולא

ורבה מוסף אף ריה"ג. וא"ת היכי נימא דריה"ג ור' יוחנן בן זבוקה אמרו דבר אחד והא פסולה דחטאת שנכנס דמה לפנים היינו לפני זריקה ור' יוחנן בן זבוקה אחר זריקה איירי ואליבא דר' יוחנן מסיק מדקא מוסף עלי' וי"ל דרבה לא מפליג בן קודם זריקה צין לאחר זריקה כי היכי דלא מפליג ר' יוחנן דקאמר אף אחר זריקה מחלוקת: אמר ר' הן לא חובא את ר' יוחנן דרבה. פירש צבוקטריס דרבה לא צבו למילך מחטאת דאהרן דלא גמרי' דורות משעה ומה שפירש כן לא משום דחטאת דאהרן היה לשעה דהא שפיר של ר"ח היה כדפירש צבוק' וכן איתא צבחים צפרק טבול יוס (דף קא): אלף דקצברי רבנן הוראת שעה היתה דקאמר לעיל וקשה לרשב"א דלעיל שייך הוראת שעה דכ"י דקצבר מפני טומאה נשרפה דהוי פסולו בגופו ומקצבר ישרף מיד ג אלף הכא בחטאת שנכנס דמה לפנים דהוי פסולו צדס ומקצבר צבי עיבור זורה לא שייך הוראת שעה היתה ונראה לר"י דרבנן לא צבו למילך מחטאת אהרן משום דלנינו למימר דמשה לא הודה להן' על השריפה דשפיר עבד אלף צבמה שלא אכלה אל על השריפה לא הודה להן דלפ"י היה כן שלא כדן שרפיה צלל עיבור זורה וקשה דלעיל יליף מחטאת אהרן שריפה ציולא וקאי אמתני' דסנר' דשאינו פסולו בגופו צבי עיבור זורה והיינו כרבנן דר' יוסי ואינהו לא צבו למילך הכא מחטאת אהרן: ב' בבשר ואפי' בפסול. ולא תימא ויוצא המוח ע"י גומרתא דליכא שצירת עזס דליכא למיחש שמה יפקע דאמר' לקמן (א) לא נמי ע"י גומרתא טריחא מילתא למיעבד: רב' שמעון אומר אחד זה ואחד זה אין בו משום שבירת העצם. וא"ת ר"ש היינו ט"ק ונראה לר"י דר' יעקב ור"ש פליגי אליבא דמ"ק כי הדיא דלא ירעה לו נשים דפרק כהן גדול (פסחין כא.) והיה דחוקתן שלש שנים דחוקת הצמים (צ"ב כח.): איבמור לבתר איבורא חליניהו. ומפני התקלה דקמני צביריתא היינו דמשום שצירת עזס לא חליניהו קודם איסורא' ולהכי ישרפו דשימשו נותר: א

רבבה מוסף אף ר"י הגלילי (ד) דתניא ריה"ג אומר כל הענין כולו אינו מדבר אלא בפרים הנשרפים ובשעירי' הנשרפין לשרוף פסוליהן אבית הבירה וליתן לא תעשה על אכילתן אמרו לו חטאת שנכנס דמה לפני ולפנים מנין אמר להן לא חובא את דמה אל הקדש פנימה מכלל דאי נפיק אידי א"נ עייל דמה בשריפה ורבי יוחנן סבר דם ובשר חרא מילתא היא בעלים מלתא אחריתי היא: בתנ"י העצמות והגידין והנותר ישרפו בששה עשר חל ט"ז להיות בשבת ישרפו ב"י לפי שאינן דוחין לא את השבת ולא את י"ט: גב' אמר רב מרי בר אבוה א"ר יצחק העצמות קדשים ששימשו נותר מטמאין את הידים הואיל ונעשה בסיס לדבר האסור נימא מסייע לי' העצמות והגידים והנותר ישרפו לט"ז הני עצמות ה"ד איילמא דלית בהו מוח למה בשריפה נשדיניהו אלא פשיטא דאית בהו מוח אי אמרת בשלמא שימוש נותר מילתא היא אמטו להכי בעי שריפה אלא אי אמרת שימוש נותר לאו מילתא היא למה להו שריפה נשדיניהו ונחלצה למוח דידהו ונשרפיה ונשדיניהו לדירדהו אלא לאו שמע מינה שימוש נותר מילתא היא אמרי לא לעולם אימא לך שימוש נותר לאו מילתא וקסבר בו בבשר ואפי' בפסול אפי' בפסול ס"ד והא (ט) תנא אבל המותר בטהור והשובר בטמא אינו סופג את הארבעים לא קשיא כ"אן שהיתה לו שעת הכושר כאן שלא היתה לו שעת הכושר וזמאן תנא דשני ליה בין שהיתה לו שעת הכושר ללא היתה לו שעת הכושר רבי יעקב היא דתניא וצ"ע לא תשברו בו (י) בו בבשר ולא בפסול רבי יעקב אומר (ה) היתה לו שעת הכושר ונפסל יש בו משום שבירת העצם לא היתה לו שעת הכושר אין בו משום שבירת העצם ר"ש אומר אחד זה ואחד זה אין בו משום שבירת העצם מיתבי יכל עצמות הקדשים אין טעוין שריפה חוץ מעצמות הפסח מפני התקלה הני עצמות היכי דמי איילמא דלית בהו מוח למה להו שריפה אלא פשיטא דאית בהו מוח ואי סלקא דעתך שימוש נותר מילתא היא עצמות קדשים אמאי אין טעוין שריפה אמר רב נחמן בר יצחק הכא במאי עסקינן כגון שמצאן חלוצין עצמות קדשים דאין בהן משום שבירת העצם קמי דנהו נותר חליניהו ולא הוו שימוש נותר ולא בעו שריפה עצמות הפסח דיש בהן משום שבירת העצם (ה) לבתר דנהו נותר הוא דחליניהו והוו להו שימוש נותר ובעו שריפה רב זביד אמר הכא במאי עסקינן כגון שמצאן

תורה אור השלם

1. הן לא חובא את דמה אל הקדש פנימה אבול תאכלו אנה בקדש באשר צריח:
2. בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה וצ"ע לא תשברו בו: שמוח יב מו

הגהות הב"ח

- (א) גב' אמר רבי העלם אימור שצירת דמיו: (ב) רש"י ד"ה צבים כדמנתרגמינן כנו צביסיה: (ג) תוס' ד"ה צו וכו' לקמן. צ"ב דף פ"ד ע"ב:

מוסף רש"י

כל הענין כולו. כל פרשה זו. וכל חטאת אשר יוצא מדמה (ויקרא ו') דמוקין לה רבנן במסכת זבחים (דף פג.) בחטאת החילונה שהכניס דמה לפנים וזהו פסול שלה וקאמר רחמנא ששרף פליג ריה"ג ומוקי בחטאת הפנימית כגון פר העלם דבר של ציבור אשר יוצא מדמה כמנחה אל אהל מועד לא תאכל כלש תשרף וצבשרה (ל) לא אילתרין קרא דהא כתיב צבשרה (ויקרא ד') ושרף אותו על עזים וגו' אלף שאס נפסלה ציולא וצטומאה צא הכתוב ללמך שמשרפה צבית הצירה ולא חוץ לג' מחנות כמנחות' וליתן לא תעשה על אכילתה: אמרו לו חטאת החילונה שהכניס דמה לפנים מנין לך. שהיא פסולה: אמר להן. מדאמר ליה משה לאהרן הן לא הוצא הא הוצא בת שריפה היא ושפיר עבד דשרפיה לאלתר. ומדליף ריה"ג קדשי דורות מחטאת דאהרן אלמא ס"ל נמי דלס הוצא דמה לדורות צביל שריפה לאלתר כי חטאת דאהרן וף על גז לפסול הדס הוא דהוי כפסולו מחמת דבר אחר וקס"ד דהיה נמי ס"ל כפסול צעלים דלא צבי עיבור זורה אל רבנן דלא גמריי מיינה סברי דורות משעה לא יליפין וצביליה הוא דקאמר להו משה דלס הציאו דמה לפנים צביל שריפה אל לדורות צבי קרא אחרינא וגזי עיבור זורה נמי לא יליפין מיינה: ור' יוחנן. דלא חשיב ליה לריה"ג צביליהו אמר לך נהי דשמעת ליה כפסול דס דלא צבי עיבור זורה כפסול צעלים מי שמעת ליה דקא חכרי צבין יוחנן בן זבוקה: דס דכשר הוא מילתא היא. והיה ליה פסולו בגופו כאלו נטמא צב עזמו: בתנ"י העצמות. שאל יכול לשוין מפי שנקשרה צו שצירת העלם ונותר כהן מוח והרי הוא נותר וטעון שריפה: וכן גידין. ובגמרא [ע"ב] פרין ניכלניהו: והנותר. צב פסח שנתעללו צביליהו ונימותר: צבשה עשה. שהוא חולו של מועד ואע"פ שנספל צבוקר ראשון אין ראשי לשורפו צ"ט דמפרש בגמרא: גב' שמישו נוסר. שנותר בהן מוח חוץ למונו ושימשוהו העצמות הללו: מעמאין אס הידים. כנותר עצמו שגזרו חכמים שיטמא את הידים צ' צבאל (דף ק): ולקמן נפירין (דף פה.) מיינה לה צבמ': צבים. (כ) כנו דמנתרגמי' צביסיה (שמות ל) מקום מושבו: הני עצמות הידי דמי. דקאמר עיקרן ותחלתן שריפה: נשדיניהו. שילכס דלא הנריך הכתוב שריפה אלף צבאוי לאכילה ונימותר כדכתיב (שס יב) לא תומירו ממנו עד צקר ואס תומירו תשרפו: דאס צבו מוח. ומתחלתן לשריפה עומדים שאסור לשוין וע"כ נעשין נותר הילכך חשיב להו צבאפי נפשייהו ולא

מוסף תוספות

- א. אפי' לזכיר רבה. מוס' שאנן. ב. כמו שפי' בקונטרס שצריך לא אמר לו הקב"ה שיהא טעון עיבור צורה. שס. ג. כמו שפי' ר"י לעיל (פב. ד"ה בשלמא). שס. ד. ואלא היה להם לשורפו מיד. שס. ה. דהאי דאמר ליה משה לאהרן הן לא חובא וגו' לאו משום שאם חובא דמה לפנים שיהא עשו ששרפיה מיד. שס. ג. מוס' שאנן מוס'.

שמוש נותר מילתא היא עצמות קדשים אמאי אין טעוין שריפה. ומשני כגון שנמצאו חלוצים. כלומר נחלין מוחם, עצמות קדשים דלית בהו משום שבירת עצם איסוריהו חליניהו נותר, לפיכך לא בעי שריפה. עצמות פסח דאית בהי משום שבירת עצם, חיישין דלמא בתר איסוריהו חליניהו, הלכך בעי שריפה. רב זביד אמר כגון שמצאן

פא א מ"י פרק יט מהל' פסולי מוקדשין הלכה ה': פב ב מ"י פ"ח מהלכות אבות הטומאה הל' ד': פג ג מ"י פ"י מהלכות ק"פ הלכה ו': פד ד מ"י פרק יט מהל' פסולי מוקדשין הלכה ט ופ"י מהלכות ק"פ הלכה ז':

רבינו חננאל

ורבה מוסף אף רבי יוסף הגלילי סבר פסולו בבעלים ישרף מיד, דתניא ר' יוסי הגלילי אומר כל זה הענין דכתיב וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד וגו' אינו מדבר אלא בפרים הנשרפים ושעירין הנשרפין כו'. אמרו לו אם זה הענין כולו [מדבר] בפרים ושעירי' הנשרפין הוא, חטאת הנעשת בחוץ שנכנס דמה לפנים מנין שהיא פסולה ונשרף. אמר להם הן לא חובא את דמה לפנים ולא היא יוצאה חוץ לקלעים אלא פנימה היתה אבול תאכלו אותה, ש"מ מכלל שאם נכנס דמה לפנים או יצאה היא חוץ לקלעים פסולה כמעשה מיד דתנא אהרן. ור' יוחנן אמר לך פסולות דם כפסולות בשר הוה ופסולות בגופו קרינא ביה ופסולות בעלים שניא.

בתנ"י העצמות והגידים והנותר ישרפו בששה עשר חל ששה עשר להיות בשבת ישרפו בשבת עשר שאין דוחין לא שבת ולא יום טוב, ואלא תימא חל מוח, דאם כן חל פסח להיות בבדי' אלא אילו חל דין הוא שישורפו למחר. וכך הוא מפורש בלמוד ארץ ישראל במסכת מגילה. אמר מרי בר אבוה נבר אבוהין עצמות קדשים ששימשו נותר, כלומר היה עליהם בשר ועושה נותר ונפסל מטמאין את הידים. והוא נותר ונפסל בסיס לדבר האסור. וישיעיהו ממתני' דקתני העצמות ישרפו כמלת דאית בהו מוח דאי לית בהו מוח למה להו שריפה. אלא לצולא דאית בהו מוח ונותר, נשדיניהו לאו מילתא היא נחבריניה ונחלצה למוח ונשרפה ונשדיניהו לעצמות. אלא ש"מ שמוש נותר מילתא היא. ודחינן [לא] לעולם אימא לך אי מתני' שמוש נותר לאו מילתא היא, ותנא דמתני' סבר אפי' הפסול יש בו שבירת עצם לפיכך תני ישרפו מפני המוח דתני איתו לוקח מכלל לית בהי שבירת עצם כפסול מעיקרא דלא הוה ליה שעת הכושר, ומתני' דקתני ישרפו ואוקימנא משום שבירת העצם, כשהיתה לו שעת הכושר ונפסל ור' יעקב היא. ומתובטקן למאור כל עצמות קדשים אין טעוין שריפה חוץ מעצמות הפסח מפני תקלה, והני עצמות דאי לית בהו מוח דאי לית בהו מוח אפי' עצמות פסח לא בעי שריפה, אלא דאיא אית בהו מוח, ואי

הרי מכיון שניתמרו ונפסלו אין בהן משום איסור שצירה דלמחרין לקמן ועלם לא תשברו צו כשבר ולא צבוקר: ניצבניהו. ונישקליה למוח ונישפריה ולא יפסיד עזים וטורח לשרוף העצמות: קסבר. האי תנא צו דכתיב גזי שצירה לאו למעוטי פסול אלא אורחיה דקרא הוא וכשר ואף פסול צבשה: המוסיף צבשה. וכל שכן צבמא: אין סופג. לקמן נפסל לפני זריקה אין צו משום שצירת עזס: ומאן כגון נותר יש צו שצירת העלם: לא היסה לו שעה הכושר. כגון נותר יש צו שצירת העלם: כל עצמות. נותר מן הקדשים אין טעוין שריפה אלף שוכר ומוילא את המוח ושורפו ומשליך את העצמות: חוץ מעצמות הפסח. שאין יכול לשוין מפי תקלה עזס לא תשברו צו לפיכך נשרפים על ידי מוח שבהן: למה לנו שריפה. לעצמות הפסח: שמאלן חלוצין. כולה מתני' מיתוקמא צבמא עצמות חלוצין כלומר שצורין ונחלץ מוח מהן: עצמות קדשים. דמותר לשוין אמרי' סתמא דמילתא לא איתא מוח דידהו ליד נותר ומקמיה איסוריהו דנימו ליד נותר חליניהו ואין כאן שימוש נותר: לבשר הכי. דאפיסל חליניהו דמו לית ציה איסור שצירה כר"ש ויש כאן שימוש נותר: שמאלן